

Bulletin maart 2026

De gebroeders van Lymborch, pracht en praal onder de Bourgondische hertogen (1364-1419)

Lezing door Martijn Pieters, 10 maart 2026

In 2025 vond het culturele hoogtepunt plaats in het chateau Chantilly ten noorden van Parijs. Daar werd namelijk voor de derde keer sinds haar herontdekking in het midden van de 19de eeuw het wereldberoemde 'Les très riches Heures de Duc de Berry' aan het publiek getoond. Reden is een restauratie van het boek, waardoor verschillende pagina's, waaronder de beroemde kalenderplaten, tegelijkertijd getoond konden worden.

Bovendien bracht men nog andere voorwerpen uit het mecenaat van de opdrachtgever en zijn kunstenaars weer samen: edelmetaal werk, reliekhouders, wandtapijten en handschriften die zijn kastelen en kerken sierden. Aan hem verbonden waren de drie gebroeders Van Lymborch (van Limburg) uit Nijmegen. Zij werden door hun oom Jan Maelwael naar het hof gehaald en kwamen op deze wijze in dienst van de hertog van Bourgondië, Filips de Stoute en uiteindelijk diens broer, Jean, hertog van Berry.

Gebroeders Van Lymborch, Les Très Riches Heures de Duc de Berry, kalenderblad februari, ca. 1412-1416, tempera op perkament, 29,4 x 21 cm, Chantilly, Musée Condé, Ms. 65, fol. 2v

Zie verder op pagina 2.

Aanvang lezing 20.00 uur, welkom vanaf 19.30 uur, aanmelden niet nodig

Locatie: Scheppingskerk, Van Poelgeestlaan 2, 2352 TD Leiderdorp. Niet-leden betalen 9 euro p.p.

Voor hem maakten ze de mooiste handschriften, welke in de lezing zullen worden voorgesteld, samen met enkele andere voorwerpen. De drie broers overklasten met hun vernieuwingen in zowel stijl als iconografie de boekverluchting zoals die in Frankrijk bedreven werd. Zij vermengden invloeden uit Italië met tradities uit de Franse en Noord-Nederlandse kunst. Nog steeds is er veel onbekend van deze drie broers, maar dat zij tot de besten van hun tijd behoorden staat buiten kijf. Aan het dienstverband en mecenaat kwam in 1416 abrupt een einde toen zowel de hertog als de kunstenaars door de pest overleden.

Gebroeders Van Lymborch, Les Belles Heures de Duc de Berry, De dood van Christus, 1405-1408/1409, perkament, 23,8 x 17 cm, New York, Metropolitan Museum of Art, fol. 145v

Martijn Pieters (1972) studeerde en doceerde kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, waar hij zich specialiseerde in de kunst der Middeleeuwen, in het bijzonder de schilderkunst van de Vlaamse Primitieven en de wandschilderingen uit de late middeleeuwen. Een langer verblijf in het Dommuseum van Trier zorgde ervoor dat de middeleeuwse kunst van Duitsland een ander zwaartepunt in zijn interessegebied werd.

Voor uiteenlopende groepen geeft hij al jarenlang lezingen, cursussen en rondleidingen over algemene en specialistische onderwerpen uit de kunstgeschiedenis, in het bijzonder die van de Middeleeuwen. Publicaties in Duitsland behandelen vooral de middeleeuwse wandschilderingen in de Eifel en de Rijnstreek. Daarnaast heeft hij een ruime ervaring in het begeleiden en ontwikkelen van kunst- en cultuurhistorische reizen, die naar vele plaatsen en gebieden in Duitsland en recentelijk ook naar Bourgondië in Frankrijk leiden.

2. Van het bestuur

Amateur Kunstenaars Expositie 2026

Na het bereiken van het maximum aantal deelnemers, plus nog zeer velen op de wachtlijst, hebben wij nog veel reacties gekregen van mensen die graag zouden meedoen. Wij zijn verrast door de duidelijk nog grotere belangstelling dan voorgaande keren. Snel reageren blijft dus gewenst. Wij hopen al deze belangstellenden wel te treffen op 18 en 19 april a.s.

3. Komende lezingen en activiteiten

10 maart 2026	'De Gebroeders Van Lymborch', door Martijn Pieters
14 april 2026	Baanbrekende museumarchitectuur wereldwijd, door Marcel Teunissen
18 en 19 april	Amateur Kunstenaars Expositie-2026
12 mei 2026	'Engelandvaarders', door Sierk Plantinga
9 juni 2026	Niki de Saint-Phalle: kleur, actie en activisme, door Krzysztof Dobrowolski-Onclin

4. Terugblik lezing 10 februari 2026: Street art en graffiti, geschiedenis in vogelvlucht, van metro naar museum, door Alex Pope & Franka Wijngaarden

Alex Pope, educator van het STRAAT museum, neemt ons mee in de geschiedenis van graffiti en street art cultuur. Graffiti en street art zijn de grootste kunstvormen van de afgelopen decennia en het wordt daarom tijd om hier iets meer over te weten. Eind jaren 60/begin jaren 70 begonnen jongeren, meestal uit de achterstandswijken, in New York en Philadelphia hun bijnamen met spuitbussen op plekken in de publieke ruimte te 'taggen' om uit de onzichtbaarheid te ontsnappen en bekendheid te krijgen. Je liet zien: 'Ik was hier'. Eerst werd dit als vandalisme gezien, maar naarmate de tags kunstzinniger werden, kwam daar verandering in. Toen The New York Times in 1971 een artikel aan 'TAKI 183' wijdde, begonnen ook mensen buiten de subcultuur in te zien dat er misschien wel iets in graffiti zat.

Street art bestaat meestal uit een afbeelding met een politieke of maatschappelijke boodschap. Vanaf 1972 werden de graffiti en de street art werken (ofwel pieces) veel groter en dus zichtbaarder. Galeriehouder Hugo Martinez (New York) bood in 1972 de beste ontwerpers studioruimte aan. De werken werden tentoongesteld en verkocht.

Hiphop ontstond in de jaren 80 en werd samen met graffiti, street art, rapmuziek en breakdance onderdeel van de hele subcultuur. De nieuwe stroming beïnvloedde reclame, mode (oversized kleding) en grafische kunst.

Nederland heeft sinds de jaren 80 een eigen unieke graffiti en street art cultuur. De galerie Yaki Kornblit aan de Willemsparkweg verkocht als eerste street art en daarna openden ook gerenommeerde musea hun deuren voor deze nieuwe kunststroming. Tijdens corona maakte de Amsterdamse straatkunstenaar Fake een bekend kunstwerk van een verpleegster als Superwoman, als eerbetoon aan de zorg. Zijn naam was gevestigd. Ook Banksy en Keith Haring kregen met hun toegankelijke werk in Nederland grote bekendheid.

Franka Wijngaarden (rondleidingen bij STRAAT museum) toont ons diverse werken uit het museum, zoals Poseidon en Medusa (zie foto). De makers bewijzen goed op de hoogte te zijn van de Griekse mythologie en halen hier ook hun inspiratie uit, net als eerdere kunstvormen door de eeuwen heen. Street art is een medium om een boodschap over te brengen. Een poster, ontworpen door Shepard Fairey, met Obama en het woord "Hope" was bij de campagne van Obama overal te zien.

Niet iedereen is blij met graffiti en street art in openbare ruimtes. Het wordt door sommigen nog steeds als vandalisme beschouwd, en soms ook wel terecht.

Maar de voorbeelden laten ons werken zien die toonaangevend en museumwaardig zijn en bovendien het straatbeeld kleur geven. Bezoek het STRAAT museum in het voormalige NDSM-gebouw te Amsterdam en ervaar zelf hoe boeiend street art en graffiti kunnen zijn!